

СТАНОВИЩЕ

На основание заповед № 25/15.01.2021 год., на Ректора на НСА „Васил Левски”

От проф. Кирил Атанасов Аладжов, д.н.

на дисертационен труд на тема:

***„АНАЛИЗ НА УСЛОВИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА АЛПИЙСКИ СКИ ЗА ХОРА С
УВРЕЖДЕНИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ”***

**за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”, в докторска програма
„Теория и методология на спортната наука, в професионално направление 7.6. „Спорт”
на Бояна Константинова Коцева, докторант редовна форма на обучение към катедра
„Снежни спортове”, при Национална спортна академия „Васил Левски”**

Научен ръководител: Доц. Петър Груев Янков, доктор

I. Актуалност и значимост на разработения проблем в дисертационният труд

Всяко едно научно изследване в областта на спорта, свързано с хората с увреждания, е актуално и има значим принос за спортната дейност на тези хора. Актуалността на темата на дисертационният труд е добре обоснована от докторантката в поставената от нея цел: *„Анализ и оценка на актуалното състояние на достъпа до зимни спортове за хора с увреждания и предпоставките за развитие на адаптираните ски в Република България ”*.

II. Обща характеристика на дисертационният труд, на използваните методи и научни постижения

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 177 компютърни страници. Съдържанието е оформено в 3 (три) взаимосвързани глави. Трудът е онагледен с 31 таблици и 53 фигури. Използвани са общо 88 информационни източника, от които 13 на кирилица, 61 на латиница, както и 14 Интернет сайта.

Възприетата структура на дисертационния труд, състоящ се от увод и три глави, представен с изводи за научни и практически приноси и препоръки, е логично следствие от добре формулираните цел, основни задачи и методика за тяхното разработване.

В глава първа докторантката е направила обстоен литературен обзор, като в рамките на 52 страници се е постарала да обхване достатъчен брой автори, специалисти и литературни източници. Направен е исторически преглед на развитието на адаптираните ски. Подробно е описана специализираната екипировка необходима за практикуване на този вид спортна дейност на хората с увреждания. Докторантката е направила задълбочен преглед на адаптираните ски като спорт за високи спортни постижения. Посочено е, че спортистите провеждат състезания обособени в 3 (три) групи съобразено с тяхната функционална способност. В рамките на Спешъл Олимпикс алпийски ски за спортисти с увреждания се провеждат от 1977 год.

Посочени са Международните спортни организации, които развиват адаптирани ски. Докторантката е проучила и отразила добрият чуждестранен опит и практики в организацията и управлението на адаптирани ски. Посочен е педагогическият и технически персонал, участващ пряко в организацията, обезпечаването и практикуването на този вид спортна дейност. С основание и гордост е посочено, че *„Национална спортна академия „Васил Левски“, в ролята на висше образователна институция, обучава кадри в областта на алпийските спортове“*.

В края на тази глава е изведена *работната хипотеза*, която звучи коректно на фона на поставените цели и задачи на дисертационният труд.

В глава втора докторантката е посочила *целта, задачите, организацията и методиката на изследването*. Главната цел на дисертационният труд е *„Анализ и оценка на актуалното състояние на достъпа до зимни спортове за хора с увреждания и предпоставките за развитие на адаптираните ски в Република България“*.

За реализирането на тази цел Бояна Коцева си е поставила за разрешаване 5 (пет) основни задачи. Предметът и обекта на изследването са посочени коректно във връзка с поставената тема. В изследването са участвали 65 ски учители (26 жени и 39 мъже), 2 (двама) управители на ски училища, 3 (трима) управители на хотели, 8 (осем) доброволци (5 души с увреждания, които в ежедневието си използват инвалидни колички, както и трима родители).

Направено е анкетно проучване с цел да се установи какво е отношението на професионални ски учители при занимания с хора с увреждания. Докторантката е използвала адаптиран въпросник, създаден от американският професор Мартин Блок, през 2002 год. В анкетното проучване са използвани и анализирани 18 въпроса.

Изследването е планирано и проведено в 5 етапа – от 04. 04.2016 год. до месец януари на 2019 год. Теренните изследвания са проведени в ски курортите Банско, Боровец, Пампорово и ски център „Офелиите“ на Витоша.

Използвани са следните математико – статистически методи за анализиране на получените резултати от изследването: *факторен анализ, корелационен и вариационен анализи.*

В трета глава са направени анализи на получените резултати в проведеното изследване. Прави добро впечатление отразените фактологични данни за наличните в нашата страна *„Природни дадености и възможности за практикуване на адаптирани ски в Република България”*. С подобно полезно съдържание, което може да ориентира нуждаещите се, са и следващите точки от този раздел на дисертационния труд: III.1.1.; III.1.2.; III.2.; III.2.1.; III.2.2.; III.3.

Посочените *„Организационни модели”* на системата за адаптирани ски, във водещи страни, също са добър ориентир за спортно педагогическите кадри, посветили се на тази високо хуманна дейност.

В края на дисертационния труд Бояна Коцева е направила характерните, за такъв род изследване, логически изводи. Посочени са 7 извода и 8 препоръки.

III. Критични бележки и препоръки

Считам, че представеният за становище дисертационен труд е много добре структуриран, подходящо онагледен, а проведеният педагогически експеримент е на високо ниво. Препоръчвам на докторантката, да продължи изследванията си, в това направление и да ги прилага в практиката, съобразявайки са с възможностите на занимаващите се. Докторантката и нейният научен ръководител, ползвайки опита и високата квалификация на колегите си от НСА „Васил Левски”, да помислят за издаването на Методично Ръководство, по тези проблеми, въз основа на направеното изследване и получените от него теоритико-практични резултати.

Оставам с впечатлението, че докторантката не се съобразила напълно с направените препоръки в предварителните рецензии.

IV. Публикации, свързани с темата на дисертационния труд

Докторантката е представила автореферат, в края на който е поместен списък с 3 (три) публикации свързани с темата на дисертационния труд. Те са публикувани в периода 2014-2019 година. В авторефератът авторката е направила справка за научните приноси в дисертационния труд, които в този си вид, на фона на проведеното изследване, звучат убедително и са подходящи за приложение в практиката. Според докторантката *„Липсата на конкретни изследвания и публикувани данни за адаптирани ски като дейност и система в Република България, дава основание да се счита, че това първо изследване по поставените в темата проблеми е необходимо да бъде продължено”*.

V. Заключение

Считам, че дисертационният труд има реални научни и научно – приложни приноси и свидетелства за това, че докторантката притежава необходимите познания и способности за осъществяване и реализиране в практиката на научни изследвания.

В заключение предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторантката Бояна Константинова Коцева образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Теория и методология на спортната наука, професионално направление 7.6. „Спорт”.

Изготвил становището:

Проф. Кирил Аладжов, дн

София, 18.01. 2021 год.